

Начало > ... > Търсене На Практикуващи Юристи > Намерете Вещо Лице > Poland

Намерете вещо лице

Съдържание,
предоставено от

Полша

Полша

I. Списъци и регистри на вещи лица

Всеки окръжен съд разполага със собствен списък на вещи лица. За публикуването му отговаря председателят на окръжния съд. Вж.: за Краков <https://lublin.so.gov.pl/lista-bieglych,m,m1,2,270> за Люблина или http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf [pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf](http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf). Регистрите са публично достъпни.

Съществува възрастов критерий — лице, което желае да бъде вещо лице, трябва да е навършило поне 25 години. Вещите лица трябва да притежават специализирани теоретични и практически познания в конкретна област на науката, технологията, изкуството, занаятите или други умения. Критериите за това не са официално определени. Преценката за това дали даден кандидат отговаря на всички условия, за да стане вещо лице, се извършва от председателя на окръжния съд. За да бъдат регистрирани, вещите лица трябва да положат клетва. Лице, което желае да бъде включено в списъка на вещите лица, трябва да подаде молба до председателя на окръжния съд.

Вещо лице може да бъде заличено от регистъра от председателя на окръжния съд:

- по негово искане;
 - ако вещото лице вече не отговаря на изискванията за упражняването на тази функция или ако се установи, че не е отговаряло на тях към момента на поемането ѝ и все още не носи отговорност за тяхното изпълнение;
- по важни причини, по-специално, ако не изпълнява длъжността си по подходящ начин.

Няма специален кодекс за поведение или етични стандарти, които да са приложими по отношение на вещите лица, но те трябва да спазват Гражданския процесуален кодекс/ Административнопроцесуалния кодекс/ Наказателно-процесуалния кодекс.

Регистрите се актуализират редовно. Всяка година през януари председателят на окръжния съд обявява списъка на съдебните вещи лица към районните съдилища и Министерството на правосъдието, като незабавно уведомява всички за всяка промяна в списъка и образуването на наказателно производство или лишаването от права на тези лица.

Вещите лица се регистрират за срок от пет години.

Вещите лица се вписват по конкретни области на науката, технологиите, изкуството, занаятите, както и по други умения. Списъкът на вещи лица е много дълъг и разнообразен.

След като бъдат вписани, вещите лица нямат конкретно задължение. Те не са задължени да преминават през продължаващо обучение, макар че са налице съответни следдипломни обучения и курсове. На практика обаче, ако вещите лица желаят да бъдат назначени за следващия период, те следва да могат да докажат, че задълбочават познанията си (посещават курсове, конференции, следдипломни обучения и др.).

II. Квалификации на вещите лица

Вещите лица трябва да притежават специализирани теоретични и практически познания в конкретна област на науката, технологията, изкуството, занаятите или други умения. Критериите за това не са официално определени. Преценката за това дали даден кандидат отговаря на всички условия, за да стане вещо лице, се извършва от председателя на окръжния съд.

От вещите лица не се изисква да членуват в професионален орган. Към тях не се отправя официално искане да усъвършенстват редовно своите умения и не съществува система за продължаващо професионално развитие. Докато са вещи лица, те не е необходимо да доказват, че посещават курсове за продължаващо обучение и не съществува метод, посредством който да бъдат проверявани придобитите знания. Ако обаче искат да бъдат назначени за следващия период, те следва да са в състояние да докажат, че задълбочават знанията си.

III. Възнаграждение на вещите лица

Възнаграждението на вещите лица се определя с Наредба на Министерството на правосъдието от 24 април 2013 г. относно определянето на хонорарите и еднократните суми, изплащани на вещите лица, и начина, по който трябва да се документират необходимите разноски за изготвяне на становище. Вещите лица получават почасови ставки, които са част от определената в Закона за бюджета основна сума. По принцип възнаграждението на вещото лице е обвързано с броя часове, които то е отделило за изготвянето на експертизата, както и с неговата степен на образование. В наредбата са определени минимална и максимална ставка.

Плащането на възнаграждението на вещите лица се поема от съдебната система или от едната от страните. Страните могат да получат правна помощ във връзка с възнаграждението на вещото лице, без да има предписани ставки.

Възнаграждението се определя с наредба. В специфични случаи, особено при сложни ситуации, законоустановената тарифа може да бъде надвишена с конкретно съдебно решение. На практика обаче, за да получат по-високи възнаграждения в рамките на гражданското производство, вещите лица трябва да поискат съгласието на страните.

При граждански дела, когато вещото лице е назначено от съда, на едната страна се разпорежда да му плати авансово. Вещите лица могат да получават авансово плащане на своите възнаграждения. В края на производството обаче, когато постановява решението по същество, съдът решава кой трябва да поеме окончателните разноски. Те могат да бъдат разделени между страните.

При наказателни дела на вещите лица се плаща от държавата (и разноските се възлагат на ответника само в случай че той е осъден по делото): изплатените от държавата средства подлежат на контрол от страна на държавния финансов контрол, който може да оспори плащания, извършени в нарушение на Закона за публичните финанси.

IV. Отговорност на вещите лица

В съответствие с наказателното право вещо лице, което представя невярно становище, може да бъде осъдено на лишаване от свобода до 10 години.

В гражданското право няма специални разпоредби по този въпрос. По отношение на отговорността на вещите лица са приложими общите разпоредби на гражданското право (деликтно право/договорно право).

Вещите лица не са задължени да сключват застраховка за професионална отговорност, която да покрива евентуалната им отговорност.

V. Допълнителна информация относно производства с участието на вещи лица

Назначаването на вещите лица е уредено с наредбата на Министерството на правосъдието от 24 януари 2005 г. Допълнителна разпоредба е посочена в Гражданския процесуален кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс и Административнопроцесуалния кодекс. Страните в граждански производства могат да поискат назначаването на вещо лице. Обикновено назначаването на вещо лице в гражданското производство зависи от авансовото плащане от страните заявители на разходите, свързани с изготвянето на становище.

По принцип в гражданските, наказателните и административните производства се прилагат едни и същи правила. Няма съществени различия между процедурите по назначаване в граждански, административни и наказателни дела.

Званието съдебен експерт може да се използва само по време и за целите на изготвянето на експертно становище за съдилищата или прокуратурата. В Полша има около 15 000 вещи лица.

1. Назначаване на вещи лица

Вещите лица със статут на съдебни експерти се назначават единствено от съдилищата и от прокуратурата. Служебно или по искане на страната). Становище, изготвено по искане на съд или прокуратура, представлява специален вид доказателство, наречено експертно становище.

Страните могат да наемат вещи лица на частни начала, но тяхното заключение ще бъде подадено като отделно доказателство.

а) Назначаване от съда

Съдът използва списък на вещите лица. Всеки окръжен съд разполага със собствен списък на вещите лица. Назначаването на вещо лице от (местния) регистър е практика, която е широко възприета от съдилищата. Използването на регистъра обаче не е задължително.

б) Назначаване от страните по делото

Въпреки че съдебните експерти никога не се назначават от страните по делото, страните по граждански и административни производства могат да ангажират свой собствен експерт. От тях не се изисква да следват конкретни процеси или процедури.

2. Процедура

а) Гражданско производство

При гражданските производства вещото лице не е задължено да присъства по време на предварителното заседание (ако има такова). Съдът наблюдава напредъка на разследването на вещите лица във времето. Съдът е „най-висшият експерт“ и преценява качеството на становището. Съдилищата не са обвързани от становището, изразено в експертните заключения, и решават дали то може да бъде основа за установяване на фактите по делото.

1. Експертно заключение

Вещото лице представя своето заключение в писмена форма. Експертното заключение няма конкретна структура, която вещото лице трябва да следва. То не е задължено да представи предварително заключение. В окончателното експертно заключение вещото лице трябва да отговори на доводите на страните. В много случаи вещото лице трябва да представи допълнително заключение, когато страната представи такова искане и съдията го приеме или по искане на съдията. Това може да се случи, когато вещото лице не е отговорило на всички въпроси, включени в рамките на възложената му задача, или когато по-късно възникнат допълнителни въпроси.

Съдът ще постанови ново решение, с което се определя необходимостта от допълнителна информация и се уточняват въпросите, на които трябва да се отговори. Страните могат да отправят искане до съда за допълнително разяснение. На практика обаче е по-вероятно да бъде определено друго вещо лице, в зависимост от това колко е задоволително първото заключение.

2. Съдебно заседание

От вещите лица се изисква да присъстват по време на заседанието, за да отговорят на въпросите на съда и страните след представяне на заключението си. Те могат да бъдат подложени на кръстосан разпит в съда.

б) Други

Някои вещи лица се назначават, за да присъстват на изслушването на свидетелите или страните, предимно психолози. Те оценяват способността на лицата да възприемат и да представят своите наблюдения.

Представената тук информация беше събрана по време на проекта „Намиране на вещо лице“ въз основа на контакти по държави, избрани от [Европейския институт за експертизи и експерти \(EIII\)](#).

■ Последна актуализация: 27/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.